

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.562/2022/4.

A felperes: felperes, felperes címe.

A felperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe.

Az alperes: I.r. alperes, I.r. alperes címe, I. rendű,

II.r. alperes, II.r. alperes címe, II. rendű

Az alperes képviselője: Litresits Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, amely az I. és II. rendű alperest képviseli

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 62.P.20.334/2022/26.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.100 (harmincnyolcezer-száz) forint másodfokú perköltséget és az államnak – az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára – 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az I. rendű alperes által szerkesztett portál internetes portálon 2021. december 17-én „felperesnek titkos villája van földrajzi régióban?” címmel a következő cikk jelent meg:

„A megyében feltehetően egy alapítvány pénzből vásárolt villa felperes kabinetfőnökének a nevében van, de a szomszédok szerint azt felperes használja.

Ebben a települési villában gyakran látták ugyanis felperest megszállni, pihenni, akár hivatalan, akár magán célú úton jár arrafelé. A nemzetiségi területen álló, úszómedencés luxusvilláról a helyiek azt mondják, felperes a sajátjaként használja – közölte a rádió személy2 ellenzéki aktivista videójára hivatkozva.

Ezzel már földrajzi régióba érnek annak az ügynek a szálai, amely felperes kabinetfőnökének határon túli gyerekek megsegítésére létrehozott alapítványáról, a alapítványról szól. személy1, felperes kabinetfőnöke és a családja település3 egy olyan luxusvillában lakik, amit az alapítvány vett 240 millióért személy3, külföldi országi milliárdos több százmilliós pénzadománya után. Emiatt már a rendőrség is nyomoz.

A települési villa mellett, személy1nek még más ingatlanai is vannak arrafelé, hangzik el a videóban. És van egy másik érdekes része a történetnek: a alapítvány 35 millió forint

támogatást utalt egy romániai egyesületnek, az egyesületnek. Ennek az egyesületnek személy2 szerint elővételi joga van a villára.”

[2] A cikkbe ágyazva, onnan közvetlenül lejátszható módon az I. rendű alperes közzé tette személy2nek a portál2-on megjelent, „felperes titkos villája a megyében” elnevezésű, a nemzetiségi területen, a megyei település községben készült videóját is.

[3] A felperes helyreigazítási kérelmének az I. rendű alperes nem tett eleget.

[4] A felperes keresetében kérte az I. rendű alperes kötelezését arra, hogy a portál internetes sajtótermékben 2021. december 17-én „felperesnek titkos villája van földrajzi régióban?” címmel megjelent cikkbe illesztve, a cím alatt és a lead felett, ameddig a cikk elérhető, tegye közzé az alábbi közleményt: „Helyreigazítás: a 2021. december 17-én »felperesnek titkos villája van földrajzi régióban?« címmel megjelent cikkünkben azt a valótlan tényt híreszteltük, hogy amikor felperes a nemzetiségi területen jár, akkor személy1 települési házában szokott tartózkodni, azt a sajátjaként használja, továbbá azt a valós tényt, hogy személy1nek háza van településen, abban a hamis színben tüntettük fel, mintha ehhez felperesnek köze lenne. A valóság ezzel szemben az, hogy felperes egyszer sem vette igénybe – sem hivatalos, sem pedig privát útjain – személy1 települési házat és felperesnek ehhez a házhoz semmi köze sincsen.”. Kérte az I. rendű alperes kötelezését arra is, hogy a portál nyitóoldalon a hivatkozott cikkel azonos helyen elhelyezett, azonos betűméretben és betűtípussal megjelenő „Helyreigazítás felperessel kapcsolatban” cím alatt 24 óra időtartamban a helyreigazítást tegye közzé. Kérte a II. rendű alperes kötelezését a perköltség megfizetésére.

[5] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-a, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. §-a, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (2) bekezdése, a 496. § (1) bekezdése, a 499. § (1) bekezdése alapján terjesztette elő. Álláspontja szerint a sérelmezett közlések valótlan tényállítások; egyszer sem vette igénybe sem hivatalos, sem pedig privát útjain személy1 települési házat.

[6] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelésük szerint a vitatott közlések a felvételen szereplő interjúalanyok és személy2 videójából levont okszerű újságírói következtetések; a véleménynyilvánítás pedig kiemelt alkotmányos védelemben részesül. A felperes közéleti szereplő, a cikk jelentős közérdeklődésre számot tartó közügyről folytatott intenzív vitában jelent meg. A felperes kabinetfőnökével, személy1val szemben büntetőeljárás van folyamatban, a videó ezt a közérdeklődésre számot tartó vitát folytatja, amelyben a alapítvány miatt közpénz felhasználásáról is szó esik. A következtetések valós voltát a cikkbe ágyazott videóban megjelenő helyi lakosok információi alátámasztják. A publikáció személy2 véleményét ismertette, amely szerint a megyei ház a felperes használatában áll. A következtetések nem okszerűtlenek, a felperesnek az Országgyűlés elnökeként az őt ért kritikákat a lehető legszélesebb körben kötelessége tűrni.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy 5 napon belül az általa szerkesztett portál portálon a kezdőoldalon 24 órán keresztül önálló hírként jelentessen meg „Helyreigazítás felperessel kapcsolatban” címmel az eredetivel azonos helyen és betűszedéssel közleményt akként, hogy arra kattintva elérhető legyen az ott 2021. december 17-én „felperesnek titkos villája van földrajzi régióban?” címmel megjelent cikk úgy, hogy annak címe alatt és szövege előtt, amíg a cikk a honlapon megtalálható, de legalább 30 napig legyen olvasható kommentár nélkül az alábbi közlemény:

[8] „Helyreigazítás: a 2021. december 17. napján »felperesnek titkos villája van földrajzi régióban?« címmel megjelent cikkünkben azt a valótlan tényt híreszteltük, hogy

amikor felperes a nemzetiségi területen jár, akkor személyl települési házában szokott tartózkodni, azt sajátjaként használja. A valóság ezzel szemben az, hogy felperes ezt az ingatlant egyszer sem vette igénybe.”

[9] Kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 121.920 forint perköltséget és az államnak külön felhívásra 36.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

[10] Alkalmazott jogszabályként ismertette a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (1)-(3) bekezdését, a IX. cikk (1), (2), (6) bekezdését, az Smtv. 4. § (1) bekezdését, 10. §-át, a 12. § (1) bekezdését, a Pp. 495. § (1) bekezdését, a (2) bekezdés a), b), c) pontját és a 496. § (1)-(2) bekezdését. Figyelembe vette az Alkotmánybíróságnak a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével és jogi védelmével, korlátaival kapcsolatos döntéseit [30/1992. (V. 26.) AB határozat, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat], továbbá a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a sajtó-helyreigazítási igény elbírálása során irányadó szempontokat megfogalmazó PK 12., PK 13., PK 14., PK 15. számú állásfoglalásait.

[11] A cikket vizsgálva megállapította, hogy a kifogásolt sajtóanyag a rádió és személy2 videója alapján híresztelte azt, hogy a felperest kabinetfőnökének települési házában gyakran látták megszállni, pihenni akár hivatalos, akár magáncélú úton járt arra felé és a helyiek szerint azt a sajátjaként használja. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a perbeli adatokból nem volt megállapítható a kifogásolt közlés valósága. A PK 14. számú Polgári Kollégiumi állásfoglalás alapján az alperesek bizonyítási kötelezettségét hangsúlyozta, amely akkor is fennáll, ha a sajtó híven közli más személy tényállításait, nyilatkozatát vagy átveszi más szerv közleményét.

[12] Azt a közlést, hogy valaki rendszeresen egy adott ingatlanban tartózkodik, illetve azt használja, tényállásként értékelte. A cikk azt híresztelte, hogy a felperes bevett szokása személyl települési házában tartózkodni, amikor földrajzi régióban jár. Megítélése szerint a közölt, illetve híresztelt tényállítások valóságának bizonyítására vonatkozó kötelezettségüknek az alperesek nem tettek eleget. A bizonyítékok körében kiemelt jelentőséget tulajdonított személyl tanúvallomásának, aki egyértelműen és határozottan kijelentette, hogy a felperes soha nem járt az ingatlanban, illetve, ha az ő házában járt volna, arról neki tudomása lenne.

[13] Nem adott helyt az elsőfokú bíróság az alperesek további bizonyítási indítványainak, figyelemmel a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontjára és (5) bekezdésére. A cikkbe illesztett videót készítő személy2, tanúl és tanú2 nem látták a felperest a perbeli ingatlanban, csupán beszéltek olyan, meg nem nevezett személyekkel, akik őt látták. Ezért a meghallgatni kért személyeknek a per eldöntése szempontjából jelentőséggel bíró tényről közvetlen tudomásuk nincs. Mindemellett az alperesek tanúl és tanú2 idézési címét sem jelentették be, az erre vonatkozó felhívás ellenére. A alapítvánnyal kapcsolatos iratanyag a jogvita elbírálása során jelentőséggel nem bírt, ezért a bíróság az annak beszerzését célzó bizonyítási indítvány teljesítését is mellőzte.

[14] Az elsőfokú bíróság indokai szerint a felperes közszereplői minősége sem volt kihatással a per eldöntésére, mert a valótlan tények állítása, híresztelése esetén a sajtó helyreigazítási kötelezettsége abban az esetben is fennáll, ha az érintett közszereplő.

[15] Mindezekre figyelemmel a keresetben foglaltakat alaposnak találta, a helyreigazító közlemény megszövegezésekor pedig a Legfelsőbb Bíróság PK 15. számú állásfoglalásában meghatározott szempontrendszer alapján járt el. A perköltség viseléséről a Pp. 83. § (1) bekezdése, a 499. § (1) bekezdése szerint határozott. A felperest megillető elsőfokú perköltség meghatározása során a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi

költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-a és 4/A. §-a alapján hozta meg döntését. Az ügyvédi munkadíj összegét mérlegeléssel állapította meg, figyelemmel a per tárgyára, tartamára és a ténylegesen elvégzett munkára, 96.000 forint + áfa összegben. A tárgyi illetékfeljegyzési jog hatálya alá tartozó eljárásban meg nem fizetett illeték viseléséről a Pp. 101. § (1) bekezdése, 102. § (1) bekezdése értelmében rendelkezett.

[16] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. és II. rendű alperesek fellebbeztek. Jogorvoslati kérelmükben az érdemi döntés megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását és a felperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását kérték. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában jelölték meg.

[17] Érvelésük szerint az elsőfokú ítélet sérti az Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) bekezdését, 28. cikkét, az Smtv. 4. § (1) bekezdését, 10. §-át, a 12. § (1) bekezdését, a Pp. 266. §-át, 279. §-át, a 346. § (5) bekezdését. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat helytelenül értékelte, tévesen állapította meg a tényállást és helytelenek az abból levont jogi következtetései is.

[18] A fellebbezésben kifejtett álláspont szerint kifogásolt közlések valós tényekből levont okszerű, tényállítás formájában megjelenő újságírói következtetésnek, illetve véleménynyilvánításnak minősülnek. A szerző cikkbe ágyazott videó tartalmából vont le okszerű következtetéseket, nem fogalmazott meg további állításokat, csupán az elhangzottakhoz fűzött véleményt, értéktételeket. Egyedi ügyekben hozott bírósági határozatok tartalmát idézve azzal érveltek, hogy a levont következtetés okszerűségének vizsgálata során azt kell vizsgálni, hogy a közlés, mint következtetés nem áll-e ellentétben a logikus gondolkodás szabályaival. Jelen esetben olyan állításról van szó, amelyet a cikkbe ágyazott videó tartalma szerint számos helyi lakos alátámasztott, ezért a közlések a logikus gondolkodás szabályainak megfelelnek.

[19] A felperes közszereplői minősége és ezzel kapcsolatos fokozott türési kötelezettsége tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlatát idézték [7/2014. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat]. A cikk címét elemezve ismertették az Alkotmánybíróság 8/2018. (VII. 5.) AB határozata [31] bekezdését, mely szerint a cím az írás tartalmának megragadásában központi szereppel bíró kiemelés. Megítélésük szerint helyreigazításnak nincs helye, mert a publikáció tartalmát összefüggésében értékelve és nem az egyes szavakat elszigetelten vizsgálva, tényekből levont okszerű következtetésnek, értékelésnek, azaz véleménynek minősülnek a kifogásolt közlések.

[20] Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság érdemi indokolás nélkül mellőzte bizonyítási indítványukat; figyelmen kívül hagyta a cikkbe ágyazott videót és azt, hogy a felperes tévedésből lényeges videórészletet mellőzött a felvétel tartalmának írásos rögzítése során. Idézték a 2022. május 12-i tárgyalás 62.P.20.334/2022/17. számú jegyzőkönyvének 5. oldalát, ahol a leirat hiányos tartalmát a felperes is elismerte. Az elsőfokú bíróság az alpereseket terhelő bizonyítási kötelezettség teljesítését ellehetetlenítette, amikor bizonyítási indítványukat érdemi indokolás nélkül mellőzte. Nem értékelte azt sem, hogy a felperes az alperesek vitatása ellenére nem igazolta hitelt érdemlő módon azt, hogy sosem tartózkodott a települési ingatlanban. Ennek alátámasztására csupán személyi tanúvallomása állt rendelkezésre, szemben a videóban szereplő személyek állításával.

[21] Hivatkoztak az alperesek a BDT2018. 3835. számú eseti döntésre is, mely szerint a sajtót nem terheli a valóság bizonyítása, ha a közszerelő nyilatkozatát a maga teljességében szöveghűen tárja a nyilvánosság elé. A döntés indokolásának [20] bekezdése azt is tartalmazza, hogy a mások közléseiről tudósító sajtó felelősségére vonatkozó teszt lényegi eleme, hogy az újságíró a más személyek által megfogalmazottakat hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti a közvélemény felé. Jelen esetben a cikk jelentős közérdeklődésre számot tartó, közpénzt is

érintő közügy intenzív vitájában jelent meg, ezért a politikai közéleti vita tárgyát képezi. A sajtóanyag a beágyazott videó és az abban foglalt, helyi lakosoktól származó nyilatkozatok alapján ismertette személy² azon álláspontját, hogy felperes a települési ingatlant sajátjaként használja. Az I. rendű alperes a cikkben a „feltehetően egy alapítvány pénzéből” és „a helyiek azt mondják” kifejezéseket használja, amely fordulatok valós tényállításokból levont okszerű következtetésnek, véleménynek minősülnek.

[22] Sérelmezték az alperesek, hogy az elsőfokú bíróság hivatkozott az Alaptörvény rendelkezéseire, a IX. cikk (2) bekezdését és az Smtv. 13. §-át is mégis figyelmen kívül hagyta. A sajtónak a közérdeklődésre számot tartó ügyekben tájékoztatási kötelezettsége van, a közpénzek és támogatások felhasználása pedig közügy. Ezért kellett volna a alapítvány iratait beszerezni, mert lehetséges, hogy a települési ház részben magyar közpénzből épült. A személy²-féle videó azt a közérdeklődésre számot tartó vitát folytatja, amelyben - a alapítvány miatt - közpénz felhasználásáról is szó van. E körben a 3/2015. (II. 2.) AB határozat tartalmát idézték, mely szerint „a közéleti véleménynyilvánítás fokozott védelme nemcsak a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, hanem a közügyek körébe tartozó tényállításokra is vonatkozik.”

[23] A fellebbező alperesek érvelése szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét sem teljesítette, hiszen az ítélet nem tartalmazza annak indokait, hogy személy² tanú meghallgatását célzó bizonyítási indítványukat miért mellőzte. E tanú meghallgatása a közlések valóságát igazolta volna, ennek elmaradása miatt az eljárás során nem volt lehetőség a tényállás tisztázására. Az elsőfokú ítélet nem tartalmaz arra vonatkozó indokolást, hogy a sajtó való tényeken alapuló okszerű következtetések útján megvalósuló tájékoztatása miért elfogadhatatlan.

[24] Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt a köztudomású tény is, hogy egy kétszáz fős faluban életszerűtlen, hogy a felperes soha ne járt volna a titkárságát vezető személy¹ 2011-ben épült házában annak ellenére, hogy vele 2010 óta napi 10 órát is együtt dolgozik. Mindemellett személy¹ tanú vallomása is csak egy bizonyíték, szemben az alperesek által indítványozott tanúbizonyításokkal; a meghallgatni kért személyek nyilatkozni tudtak volna a felperes települési ingatlanban tett látogatásairól.

[25] Sérelmezték az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összegét is. A felperes 16 munkaóra iránti igényt számított fel, amit az alperesek az elsőfokú eljárásban is túlzottnak tartottak. Egyedi ügyben hozott határozat tartalmát idézték, amely indokoltnak találta az ügyvédi munkadíj összegének mérséklését, figyelemmel az elvégzett tevékenységre, az előzetes helyreigazító közlemény és keresetlevél megszerkesztésére, arra, hogy a képviselő számos hasonló tárgyú perben jár el és nagyobb gyakorlattal rendelkezik, valamint az igényérvényesítés egyetlen közlést érintett. Mindezek alapján a tényleges munkatevékenység jelen esetben sem áll arányban a felszámított munkadíj összegével.

[26] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a II. rendű alperes perköltségben való marasztalására irányult. Kiemelte, hogy a Fővárosi Ítéltábla személy² perbeli videójával kapcsolatban a felperes által a szerkesztőség alperessel szemben indított sajtó-helyreigazítási perben azt állapította meg, hogy a sajtószerző ellenőrizni köteles, ezért felelősséggel tartozik azon információkért, melyeket egy közéleti szereplő által készített és a videómegosztó portálra feltöltött videófelvételből kiragadva a cikkében bemutat. A döntés a videóban elhangzottakat valótlan tény híresztelésének minősítette (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.300/2022/4.).

[27] Egyetértve az elsőfokú bíróság értékelésével hangsúlyozta, hogy a kifogásolt közlés értelemszerűen tényállítás, melynek igazolása a politikai vitákban is alkalmazható bizonyíthatósági teszt és a PK 14. számú állásfoglalásra alapított bírói gyakorlat alapján az alperest terhelte. A perbeli cikk egésze arra épült, hogy a felperest összekösse a videóban

bemutatott ingatlannal, amelyen azonosíthatatlan személyek ellenőrizhetetlen nyilatkozatai szerepelnek.

[28] Kiemelte az ingatlan tulajdonosa, személy1 tanúvallomását, amely az ítélet kellő alapjaként szolgált. A meghallgatáson az alperesek jogi képviselője nem is vett részt, ezáltal tudatosan mondott le azon jogáról, hogy a tanú részére keresztkérdéseket tegyen fel. Ezen tények alapján súlytalan az alpereseknek a tanú vélt szavahihetlenségére hivatkozása.

[29] Helyesen mellőzte az elsőfokú bíróság az alperesek további bizonyítási indítványainak teljesítését. Az alperesek sem hivatkoztak arra, hogy a meghallgatni kért személyeknek közvetlen tudomása lenne a felperesnek az állított ingatlanban tartózkodásáról; ezért vallomásaik alkalmatlanok lettek volna személy1 előadásának cáfolatára. Az okirati bizonyítékok pedig nem álltak összefüggésben a per tárgyával. Az a nyilatkozat, mely szerint lehetséges, hogy a perbeli települési ház részben magyar közpénzből épült, olyan új állítás, amely az elsőfokú eljárásban nem hangzott el és egyebekben is csupán feltételezés.

[30] Érvelése szerint az alperesek az elsőfokú eljárásban nem vitatták az elszámolni kívánt munkaórák számát, az valós és mértéktartó. Mindemellett az alperesek képviselője az elsőfokú eljárásra a felperes által igényelt perköltség ötszörösét számította fel (500.000 forint + áfa), ezért a fellebbezési érvelés hiteltelen és rosszhiszemű.

[31] A fellebbezés alaptalan.

[32] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdése], ezért azt a másodfokú felülbírálat teljes terjedelmében érintette. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet felülvizsgálatát a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. § (1) bekezdése] végezte el, a Pp. 376. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívüli eljárásban.

[33] Az alperesek jogorvoslati kérelmüket arra alapították, hogy az elsőfokú bíróság téves értelmezés alapján tekintette a sérelmezett közlést valótlan tényállításnak. Érveik tehát alapvetően a bíróság jogkérdésben [Smtv. 12. § (1) bekezdése] való állásfoglalását támadták [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja], a tények másként minősítése pedig az ügy körülményeihez, az alkalmazandó jogszabály tényállási elemeihez mérten további bizonyítást nem igényelt.

[34] Az elsőfokú bíróság a tényállást az érdemi döntéshozatalhoz szükséges mértékben feltárta, az alkalmazandó jogszabályokat ismertette, és azok helyes alkalmazásával, helytálló jogi érveléssel, megalapozott döntést hozott. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[35] A fellebbezésben foglaltak alapján a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

[36] Az elsőfokú bíróság a felperest közszereplőnek tekintette, ennek és az írás közéleti vitához kapcsolódásának azonban nem tulajdonított jelentőséget, mert a sérelmezett kijelentéseket valótlan tényállításnak minősítette, amelyre nem terjed ki a véleménynyilvánítás védelme.

[37] Az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet hiányosságaként az alapjogi mérlegelés elmaradását, az Alaptörvényben deklarált alapjogok figyelmen kívül hagyását sérelmezték. Az Smtv. 12. § (1) bekezdése értelmében hamis állítások, hírek a véleménynyilvánítás szabadságát nem élvezik, mert azok közreadása a demokratikus nyilvánosságot nem szolgálja; a helyreigazítási igény a felperest közszereplői minőségétől függetlenül megilleti, valótlan tények állítása esetén fokozott tűrési kötelezettsége nem áll fenn.

[38] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet ezzel az értékeléssel.

[39] Az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

[40] E jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény IX. *cikke* alapján a jogkérdés megítélése szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a kifogásolt közlések tényállításnak vagy véleménynek, értékítéletnek tekintendők-e. Az Alkotmánybíróság maga is hangsúlyozza, hogy az általa kialakított teszt alapján esetről esetre lehet megállapítani, hogy a véleménynyilvánítási szabadságot vagy az érintett jóhírnevét, becsületét kell-e előtérbe helyezni {3357/2019. (XII. 16.) AB határozat [28]}. Az ügyben elsődlegesen megválaszolandó kérdés pedig az, hogy az I. rendű alperes által tett kijelentések tisztán tényállításnak, vagy pedig politikai véleménynek tekinthetők-e. Jelentősége van annak, hogy a cikk alapvetően egy ellenzéki politikai aktivista videójára építve közölt állításokat – többek között – a politikus felperesről. Ezért a hírhez felhasznált sajtóanyag, a közszereplőnek más közszereplőről tett nyilatkozata és a téma közügyekhez tartozó jellege miatt a véleménynyilvánítás alkotmányos szempontjait is értékelni kellett.

[41] Az I. rendű alperes cikkében megfogalmazott kijelentések két állítást tartalmaztak: egyfelől, hogy a felperes földrajzi régióban egy olyan ingatlan tulajdonosa, amely kabinetfőnöke néven szerepel az ingatlan-nyilvántartásban. Másfelől pedig azt, hogy ha nemzetiségi területen jár, személyi települési házában szokott tartózkodni, azt sajátjaként használja.

[42] Az Alkotmánybíróság a 3048/2020. (III. 2.) AB határozatában nyilvánította ki, hogy ha egy közlés tárgya egyértelműen közéleti kérdés, akkor az ebben a körben tett megnyilvánulások a szólásszabadság fokozottabb védelmét élvezik {3048/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [26]}. Emellett – kizárólag a választási kampányokkal kapcsolatban kifejtett szempontként – határozta meg, hogy ha a megnyilatkozásnak ésszerűen még a kampány körülményei között sem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók az érintett múlt- vagy jövőbeli politikájára vagy a jelölt alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként értelmezik, akkor helye lehet a közlő valótlan tényállítás miatt történő felelősségre vonásának. Minél közvetettebb módon kötődik egy kijelentés a jelölt politikai tevékenységéhez, programjához, illetve minél önállóbb jelentősége és minél nagyobb súlya van a megnyilvánulás ténybeli elemének, annál inkább valószínűsíthető, hogy az állítás jogszerűségének megítélésére valóban a tényállításokra irányadó követelmények alapján kerüljön sor {lásd: 3107/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság tehát bizonyos feltételekkel a más körülmények között valótlan tényállításoknak minősülő közléseket is az értékítélet kategóriájába tartozónak tekinti. Ennek alapja a választási kampány szabad folyását védő gyakorlata.

[43] A közéleti megnyilvánulások legmagasabb szintű védelmét élvező helyzeteken kívül eső nyilatkozatok megítélésénél azonban az előbbi vélelem nem áll fenn. A politikus közszereplőre vonatkozó közlések esetében a közügy jellege dominálja, hogy az írás egésze, tartalmi üzenete alapján az egyes kijelentések tényállításnak vagy értékítéletnek tekintendők-e.

[44] Az alperesek alappal érveltek azzal, hogy a cikk címében feltett kérdés értékelhető olyan következtetésként, amelyet a linkbe ágyazott videó tartalma alapján vont le a szerző. A szerző a sajtóanyag címét kérdésként fogalmazta meg, a Kúria gyakorlata szerint ugyanakkor ez nem zárja ki a tényállításként minősítést, mert kérdés formájában is lehet valótlan és sértő tényállításokat megfogalmazni (Pfv.IV.21.730/2016/4. Indokolás [28]).

[45] Azt kellett vizsgálni, hogy a felperes által kifejezetten sérelmezett állítások közül a felperes ingatlannal kapcsolatos viselkedése – ottjártakor a villában tartózkodik, illetve azt sajátjaként használja – a tényállítás vagy az értéktétele kategóriájába sorolhatóak-e. A publikáció egésze – a helyiek elmondására, a videóban elhangzó nyilatkozatokra utalással – tényként jeleníti meg a felperes ingatlanhasználatát. Konkrétumokat közöl (gyakran látták ott megszállni, akár hivatali, akár magáncélú utazáson vett részt), majd a felperes kabinetfőnökének ingatlanaira és egy karitatív célú alapítványra tereli át az olvasó figyelmét, megemlítve, hogy az alapítvány által kapott több százmilliós pénzadomány miatt nyomozás van folyamatban. A szöveges közlések alapja a videó, amelyen személy2 a helyben lakók elmondásaira utalva boncolja a kabinetfőnök ingatlanainak számát és közli azt, hogy a felperes használja személy1 házát. A megszólaltatott szereplők felismerhetetlenek, egyikük részletes beszámolóját személy2 végül összefoglalja, közölve, hogy a helyiek sokszor látják a felperest kíséretével együtt.

[46] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perben sérelmezett kijelentések tényállítások. A fellebbezésben idézett fordulatok szintén nem indokolják a kijelentések eltérő minősítését. A „feltehetően egy alapítvány pénzből” szövegrész nem a felperes villahasználatának esetlegességére, értékelésére vonatkozik, hanem az ingatlan alapítványi pénzből való megvásárlásának lehetőségét veti fel. A „helyiek azt mondják” részlet a felperes sajátjakénti ingatlan használatát állítja; annak bizonyítékként hivatkozva a településen élő személyek nyilatkozatára.

[47] A tényállítás valóságának bizonyítása az alpereseket terhelte, mind az állított, mind a híresztelt tények tekintetében. Az Alkotmánybíróság 34/2017. (XII. 11.) AB határozata csak szűk körben teszi lehetővé a sajtószerv felelősség alóli mentesülését a fontos közérdekű témára vonatkozó nyilvános rendezvényen elhangzott eseményekről (sajttájékoztató) szóló szöveghű tájékoztatás esetén. személy2 közéleti szereplő által egy videómegosztóra feltöltött riport azonban nem tartozik ebbe a körbe, ezért az alperesek által megjelölt eseti döntés értékelési szempontjai a jelen ügyben nem használhatóak.

[48] Helyesen mérlegelte az elsőfokú bíróság a perben beszerzett bizonyítékokat és következtetett a tényállítások valótlanágára. személy1 tanú vallomása határozott, egyértelmű volt; következetesen állította, hogy a felperes nem járt az ő ingatlanában, esetleges látogatásáról tudott volna. Ezzel szemben az a feltételezés, hogy a kis lélekszámú településen a vele munkakapcsolatban lévő felperesnek mindenképpen fel kellett keresnie a tanút villájában, bizonyítékként nem értelmezhető; a Pp. 266. § alkalmazhatósága fel sem merülhet.

[49] A cikkbe illesztett videofelvétel sem értékelhető bizonyítékként, mivel azon ismeretlen személyek nyilatkoznak, túl azon, hogy pontatlanul megfogalmazott kérdésekre válaszolnak és nyilatkozataik szintén homályosak, a cikk szempontjából megszólaltatott személy szavahihetősége ellenőrizhetetlen, anonimitása önmagában is aggályossá teszi a közölteket. Az állítólag a községben élő, nem azonosított személyek közötti szóbeszéd alapján a felperes ingatlanhasználatát valós tényként nem volt megállapítható, így a címben szereplő következtetésnek sincs valós alapja. Nem volt jelentősége a videofelvétel hiányos leírásának, a felvétel a cikkbe illesztett linkről egyébként teljes egészében meghallgatható. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységében logikai hibát, észszerűtlen elemet a másodfokú bíróság nem észlelt (Pp. 279. §).

[50] A cikk szerkesztett tartalom, amely nem minősült az Smtv. 10. §-a körébe tartozó objektív tájékoztatásnak sem, mert az információ továbbadása során a sajtószerv nem ellenőrizte a videóban elhangzott információkat, nem járt el a kellő gondossággal azok valóságának feltárása körében, így többek között a felperes álláspontját sem ismerte, illetve ismertette a cikk megjelenésekor.

[51] Alapítványok kifogásolták az alperesek jogorvoslati kérelmükben bizonyítási indítványaik mellőzését. A hiányos bizonyítási indítvány a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja értelmében nem volt teljesíthető (tanú1 és tanú2 tanúként meghallgatása), míg személy2 tanúként teendő nyilatkozata – az elsőfokú ítéletben írtaknak megfelelően – nem közvetlen észlelésen alapult volna. Az alapítványi iratoknak a felperes ingatlan használata szempontjából bizonyító ereje nincs. Ezért ez utóbbi indítványok mellőzését a Pp. 276. § (5) bekezdése indokolta.

[52] Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett [Pp. 346. § (5) bekezdése]; az elsőfokú ítélet [27] bekezdése tartalmazza azon okokat, amelyek az alperesek bizonyítási indítványainak mellőzését szükségessé tették.

[53] Helyesen határozott az elsőfokú bíróság a perköltség tárgyában is. A felperes képviselőt ellátó ügyvéd munkadíját az Ükr. 3. § (3) bekezdésének és 4/A. § (1) bekezdésének megfelelően állapította meg, a jogszabályban írt óradíj mértéket alapul véve. Az értékelt 16 munkaóra az előzetes eljárás, a periratok terjedelme, a tárgyalások száma, az elkészített beadványok tartalma alapján a kifejtett tevékenységgel arányban álló. A perköltség igény elbírálása során nem lehet irányadó az, hogy egy másik perben eljáró jogi képviselő munkadíját a bíróság miként határozta meg; az értékelési szempontok azonossága ellenére az adott perben kell értékelni a peradatok mérlegelésével a ténylegesen megvalósult ügyvédi tevékenységet.

[54] A fellebbezés eredménytelensége folytán a másodfokú eljárásban pereszes II. rendű alperest kötelezte a Fővárosi Ítéltábla a felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére 10 munkaóra alapján, illetve a tárgyi illetékfeljegyzési jog hatálya alá tartozó eljárás fellebbezési illetékének állam javára történő megfizetésére [Pp. 364. § szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése, a 83. § (1) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés c) pontja, 46. § (1) bekezdése, a 62. § (1) bekezdés f) pontja, az Ükr. 3. § (3), (5) bekezdése, 4/A. § (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése].

Budapest, 2022. október 4.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Stecbauer Anita s.k.
előadó bíró

dr. Kovács Éva s.k.
bíró